

Наукова економічна організація «Перспектива»

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

**ПЕРСПЕКТИВИ ТА ПРІОРИТЕТИ
РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ
В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ**

15 грудня 2018 року

Частина I

м. Дніпро

ПОБУДОВА ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ

ЧИЧУЛІНА К. В.

*кандидат технічних наук,
доцент кафедри економіки підприємства
та управління персоналом*

ЧАПЧА І. О.

*студентка
Полтавський національний технічний
університет імені Юрія Кондратюка
м. Полтава, Україна*

ХАФІЗОВА КАМІЛА

*студентка
Вища школа менеджменту інформаційних систем
м. Рига, Латвія*

Велика кількість підходів стосовно сприйняття функцій і завдань системи управління витратами (СУВ) її роль в загальній системі управління підприємством утруднюють процеси координованого управління його коштами. Значної актуальності набувають труднощі координування функцій і завдань СУВ у структурі дієвої системи керування витратами підприємства. Результативність дій стосовно зменшення витрат залежить від рівня їх координованості із завданнями роботи підприємства. З метою узагальнення завдань і функцій, які виконуються на підприємстві визначено дані, котрі занесені до таблиць 1 і 2.

Таблиця 1

Функції управління витратами у трактуванні різних авторів

Джерело	Аналіз	Облік	Прийняття рішень	Планування	Організація	Контроль	Мотивація
Голов С.Ф. [1]	+	+		+	+	+	+
Крапівницька С.М. [2]	+	+		+	+	+	+
Дощич Г.А. [3]				+	+	+	+
Ясінська А.І. [4]				+	+	+	+
Адирова Т.І. [5]	+	+		+	+	+	+
Турило А.М. [6]	+	+	+	+	+	+	+
Козаченко Г.В. [7]	+	+		+	+	+	
Грещак М.Г.[8]	+	+		+	+		+
Кількість	6	6	1	8	8	7	7

Джерело	Регулювання	Перегляд планів	Коригування діяльності	Прогнозування	Нормування	Калькулювання собівартості	Стимулювання зменшення
Голов С.Ф. [1]	+	+	+				
Крапівницька С.М. [2]	+			+	+	+	+
Дощич Г.А. [3]	+						
Ясінська А.І. [4]	+						
Адирова Т.І. [5]	+						+
Турило А.М. [6]							
Козаченко Г.В. [7]				+	+	+	+
Грещак М.Г.[8]	+			+			
Кількість	6	1	1	3	2	2	3

Існує декілька підходів щодо управління витратами підприємства (табл. 1). І погоджуючись із Ясінською А.І. [4], їх можна систематизувати у групи. До першої групи відносяться науковці, які реалізують функції управління витратами через елементи управлінських дій. Друга група – ототожнює функції управління витратами із класичними функціями управління.

Подібний підхід спостерігається і в міркуваннях Козаченко Г.В. та ін. [7]: виділяються класичні функції управління – «функції першого порядку», які розширюються функціями «другого порядку», притаманними системі управління витратами підприємства.

Крім того, таке розмаїття функцій СУВ свідчить про не розуміння авторами, що є функція, а що завданням системи управління витратами підприємства. Такий висновок підтверджується і спробою узагальнення підходів щодо визначення завдань СУВ.

На сьогодні існує потреба в пошуку більш раціонального підходу стосовно координування завдань діяльності і розвитку підприємства із прямим направленням використання коштів підприємства і розробки інструментів стосовно оцінювання результативності їх вирішення. Сформована гіпотеза дає можливість запропонувати систему розподілу функцій і завдань СУВ підприємства та інструментів стосовно їх подолання. Оцінка результативності системи відбувається в структурі кожної функції за допомогою системи угрупований показників спостереження роботи і розвитку підприємства цілком.

**Система розподілу функцій і завдань СУВ підприємства
та інструментів щодо їх вирішення**

Функції системи управління	Завдання системи управління витратами	Інструмент вирішення завдання
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Планування діяльності з управління витратами підприємства	1.1 Планування об'ємів витрат в розрізі: економічної діяльності підприємства; структурних підрозділів підприємства; операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства; елементів витрат (в т.ч. планується фонд стимулювання (преміювання) працівників підприємства)	Стратегічні (перспективні) плани розвитку підприємства, поточні та тактичні плани діяльності, бюджет витрат в розрізі діяльності структурних підрозділів підприємства, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства; елементів витрат
	1.2 Прогнозування зміни витрат підприємства;	Система показників трендового аналізу, стратегічні карти розвитку, концепція узгодженого контролювання [9]
	1.3 Планування резервного фонду витрат;	Бюджет витрат
	1.4 Планування напрямків економії витрат підприємства (розробка ієрархічної структури допустимої економії витрат підприємства);	Бюджетування, концепція узгодженого контролювання [9]
	1.5 Оцінка ефективності планування діяльності з управління витратами підприємства;	Система показників оцінки ефективності
	1.6 Розробка та впровадження коригуючих та попереджуючих заходів в процеси планування за результатами контролю діяльності з управління витратами підприємства	Концепція узгодженого контролювання [9]; розпорядження керівника підприємства, внутрішні інструкції і положення підприємства
Організація та реалізація завдань щодо управління витратами підприємства	2.1 Розподіл завдань щодо організації: планування витрат підприємства; освоєння виділених активів підприємства; обліку витрат підприємства; реалізації заходів з мотивації працівників підприємства; моніторингу, аналізу та перевірки обґрунтованості витрат підприємства; розробки та реалізації коригуючих і попереджуючих заходів; заходів за результатами контролю діяльності з управління витратами підприємства; оцінки ефективності функціонування СУВ	Розподіл і делегування повноважень, обов'язків та відповідальності: розпорядження керівника підприємства, внутрішні інструкції і положення підприємства (розроблені з урахуванням вимог чинного законодавства)

1	2	3
	2.2 Реалізація поставлених завдань щодо: витрачання коштів в розрізі розроблених планів підприємства; обліку витрат підприємства; моніторингу, аналізу та перевірки обґрунтованості витрат підприємства; реалізації коригуючих і попереджуючих заходів за результатами контролю	Розпорядження керівника підприємства, внутрішні інструкції і положення підприємства, кошториси і виконавські звіти, інструменти поточного контролювання, концепція узгодженого контролювання
Мотивація працівників підприємства задіяних в управлінні витратами підприємства	3.1 Розробка плану заходів з мотивації працівників щодо дотримання рівня запланованих витрат підприємства	Коллективний договір, система стимулювання працівників, критерії оцінки ефективності праці
	3.2 Преміювання працівників підприємства	Фонд стимулювання діяльності працівників, критерії оцінки ефективності праці
	3.3 Оцінка ефективності праці та заходи з мотивації працівників щодо дотримання рівня запланованих витрат	Система показників оцінки ефективності
	3.4 Реалізація коригуючих і попереджуючих заходів за результатами контролю	Розпорядження керівника підприємства, внутрішні інструкції і положення
Контроль діяльності з управління витратами підприємства	4.1 Планування моніторингу і аналізу витрат підприємства: розробка системи показників моніторингу і аналізу витрат підприємства; розробка показників оцінки ефективності перевірок обґрунтованості витрат підприємства	Система збалансованих показників моніторингу і аналізу витрат підприємства, концепція узгодженого контролювання [9]
	4.2 Планування перевірок обґрунтованості витрат підприємства: визначення критеріїв та періодичності контролювання витрат підприємства; розробка показників оцінки ефективності перевірок обґрунтованості витрат підприємства	Система збалансованих показників моніторингу і аналізу витрат підприємства, концепція узгодженого контролювання [9], розпорядження керівника підприємства, внутрішні інструкції і положення
	4.3 Реалізація завдань контролю діяльності з управління витратами підприємства (моніторинг, аналіз та перевірки обґрунтованості витрат підприємства)	Розпорядження керівника підприємства, внутрішні інструкції і положення підприємства
	4.4 Звітування про результати моніторингу і аналізу витрат підприємства	Виконавські звіти, розпорядження керівника, внутрішні інструкції і положення
	4.5 Розробка та впровадження коригуючих і попереджуючих заходів в процесі контролю діяльності СУВ	Розпорядження керівника підприємства, внутрішні інструкції і положення

Література:

1. Голов С.Ф. Футурологія бухгалтерського обліку / С.Ф. Голов // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2014. – № 794. – С. 153-157. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPM_2014_794_23
2. Крапівницька С.М., Зарукевич М.В. Розвиток системи управління витратами підприємства [Електронний ресурс] / С.М. Крапівницька, М.В. Зарукевич // Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова. – 2013. – Режим доступу: http://www.visnyk-onu.od.ua/journal/2013_18_3_1/41.pdf
3. Дощич Г.А. Дослідження актуальних проблем управління витратами підприємства [Електронний ресурс] / Г.А. Дощич // Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/29_DWS_2012/Economics/10_120778.doc.htm
4. Ясінська А.І. Сутність управління витратами на вітчизняних підприємствах [Електронний ресурс] / А.І. Ясінська // Національний університет «Львівська політехніка». – 2007. – Режим доступу: <http://vlp.com.ua/files/54.pdf>
5. Адирова Т.І. Удосконалення системи управління витратами на підприємствах виноробної промисловості [Електронний ресурс] / Т.І. Адирова // Ефективна економіка: електронне наукове фахове видання. – 2011. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=846>
6. Турило А.М. Уточнення сутності поняття «витрати» і їхньої економічної оцінки на підприємстві / А.М. Турило, Ю.Б. Кравчук, Н.М. Цуцурук // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 11. – С. 85-88.
7. Управління затратами підприємства: [монографія] / Г.В. Козаченко, Ю.С. Погорелов, Л.Ю. Хлап'юнов, Г.А. Макухін / Східноукраїнський національний ун-т. – К.: Лібра, 2007. – 320 с.
8. Управління витратами: [навч. посібник] / М.Г. Грещак, В.М. Гордієнко, О.С. Коцюба та ін.; за заг. ред. М.Г. Грещака. – К.: КНЕУ, 2008. – 264 с.
9. Балан А.А. Економічний інструментарій узгодженого контролювання діяльності та розвитку енергопостачального підприємства: монографія / А.А. Балан, С.В. Філіппова. Донецьк: видавництво «Ноу-лідж» (донецьке відділення), 2013. – 181 с.